

світовій арені. Одним із варіацій цієї технології є інформування про політичних лідерів чи інститути інших держав через апеляцію до негативних цінностей (антицінностей) шляхом використання відповідних метафор, алюзій, термінів, навантажених оцінкою з позицій демократичних цінностей відкритого суспільства. Так, звинувачення в корупції чи порушенні прав людини є одним із способів застосування технології дифамації за допомогою ціннісно навантажених слів-образів, які викликають негативну реакцію світової громадськості. Іронічні оцінки, навішування ярликів, створення образу ворога – також є дієвими засобами дискредитації політичної лінії ворожих держав та їх лідерів.

Технологія позитивної репрезентації здійснюється через демонстрацію співчуття, використання термінів з позитивною конотацією щодо союзників. Демонструючи позитивне ставлення до політики чи лідерів іншої держави, суб'єкт електронної дипломатії одночасно вирішує завдання власної позитивної саморепрезентації. Достатньо розповсюдженою є практика висловлювань співчуттів главам держав чи нації в цілому в зв'язку з різного роду терактами та катастрофами, внаслідок яких загинули мирні жителі.

Аргументативні пропагандистські технології електронної дипломатії побудовані на цитуванні, свідченнях очевидців, посиланнях на джерела інформації, візуальних доказах у вигляді відео- та фотоматеріалів, виборі яскравих метафор, епітетів, образів, апеляцій до позитивних цінностей. Вагомими складовими реалізації аргументативної пропагандистської технології електронної дипломатії є апеляція до авторитету, спростування чи підтвердження факту через звернення до прикладів, ілюстрацій та відеоматеріалів. Важливим прикладом реалізації аргументативної пропагандистської технології були публікації матеріалів розслідування Голландської прокуратури катастрофи рейсу МН17 в соціальних мережах.

Висновки. Електронна дипломатія - це могутній інструмент регулювання міжнародних відносин завдяки технологічному потенціалу «м'якої влади», насамперед, завдяки її можливостям притягати увагу, спокушати та підтримувати позитивні відносини у найбільш зручний спосіб та у звичному середовищі соціальних мереж. Електронна дипломатія просуває зовнішньополітичні інтереси через інтернет-телебачення, соціальні мережі, мобільні телефони і спрямована на масову аудиторію та політичні еліти. Електронна дипломатія зараз використовується значною частиною держав світу. Ефективність та результативність електронної дипломатії залежить від зваженості, креативності та ефективності засобів, що використовуються для реалізації її завдань. Значне місце в ефективності засобів електронної дипломатії посідає їх привабливість як основа «м'якої сили», що складає їх дієвість. Велику роль у реалізації завдань електронної дипломатії відіграють пропагандистські технології. Пропагандистська технологія електронної дипломатії є механізмом аргументованого обґрунтування зовнішньої політики та діяльності держави через використання комунікативних можливостей таких інтернет-інструментів як веб-сайти та соціальні мережі, серед яких особливе значення мають Facebook та Twitter, оскільки охоплюють аудиторію всього світу. Пропагандистські технології в рамках електронної дипломатії поділяються на інформаційні, оціночні та аргументативні.

Р. М. Ключник

«LEGA NORD» ТА ЄВРОСКЕПТИЦИЗМ В ІТАЛІЇ

Європейський Союз є досить неоднорідною структурою, адже до його складу входять не просто абстрактні країни, а державні утворення, політичні системи, які зіштовхуються з кризами, політичними протестами та змінами складу політичних

еліт. Відповідно, далеко не завжди всі політичні сили підтримують домінуючі на європейському просторі політичні цінності. Більше того, не всі позитивно сприймають саму ідею єдиної Європи так, як вона втілилася в Європейському Союзі.

Італія – країна неоднорідна. Це пов'язано, зокрема, з історією її об'єднання: далеко не всі італійські держави минулого були настільки розвиненими економічно й політично, як П'ємонт, у розвитку якого вагому роль відіграв К. Кавур. Наслідки роздробленості проявляються сьогодні у протиріччях між постіндустріальною Північчю та набагато біднішим Півднем Італії.

У цих умовах актуалізуються протестні настрої населення північних регіонів, виразником яких стала політична партія «Lega Nord» («Ліга Півночі»). Ця партія з'явилася у 1989 р. на базі невеликої організації «Ломбардська Ліга». Серед причин політичних успіхів «Ліги Півночі» польський дослідник С. Белянські називає її федералістське спрямування, опозицію до фіскального та бюрократичного утиску процвітаючої Півночі на користь слабшого економічно Півдня, який страждав від впливу організованої злочинності (мафії) [1, с.10].

Відносячи «Лігу Півночі» до євроскептиків, з'ясуємо зміст базової категорії. Євроскептицизм – це різнорідна сукупність ідей та поглядів, які характеризуються недовірою до окремих аспектів функціонування ЄС або ж до всього об'єднання в цілому. Український дослідник О. Тарнавський виділяє поміркований та радикальний євроскептицизм. Помірковані євроскептики критикують та піддають сумніву певну діяльність ЄС, але в цілому готові до компромісу. Радикали ж виступають проти подальшого розширення ЄС, а в окремих випадках – і проти членства своїх країн у Союзі та навіть проти самого існування цього утворення [2, с 38].

На відміну від багатьох євроскептиків, які мають риси ультраправих чи ультралівих сил, ідеологію «Ліги Півночі» визначити досить непросто. Від самого початку її існування вона поєднувала етнорегіоналізм з економічним лібералізмом, але потім, з плином часу, почала поступово переходити на євроскептичні та антимигрантські позиції. Російські автори О. Барабанов та М. Шибкова виявили дві тенденції у програмних документах «Ліги Півночі»: з одного боку, прослідковується приналежність північних областей (Паданії) до європейської ідентичності та їх активна участь у глобальній економіці, з іншого боку, партія наполягає на необхідності захисту власної ідентичності та протистояння втручанню ззовні. У партійному політичному курсі «Ліги Півночі» завжди існувало протиріччя під віднесенням Паданії до Європи та протекціонізмом відносно італійської держави та ЄС. У зв'язку з цим поворот до євроскептицизму слід розглядати не як повну зміну ідеології, а як зміну пріоритетів: тепер на перше місце вийшла ідея захисту від втручання наднаціональних механізмів [3, с.100-101].

Євросоюз є об'єктом критики з боку «Ліги Півночі» також через його прихильність культурній багатоманітності. Партія не заперечує мультикультуралізм, що історично склався на європейських теренах, як і культурну багатоманітність північних областей Італії (йдеться про вальденсів, вірмен, словенців, хорватів, євреїв), але не готова інтегрувати велику кількість людей, які не знайомі з європейськими культурними цінностями. На початку 2000-х рр. «Ліга Півночі» виступала проти проекту Конституції ЄС (і вона не була прийнята). Сьогодні партія пропонує внести до низки законодавчих актів положення про християнську цивілізацію як основу європейської культури [4, с.137].

Слід звернути увагу на позицію «Ліги Півночі» стосовно Росії. Після 2014 р. більшість євроскептиків підтримали російське керівництво та засудили введення санкцій. Італійські ультраправі не стали винятком: у жовтні 2014 р. делегація «Ліги Півночі» відвідала Москву. Серед персоналій, які репрезентують «Lega Nord», слід

зупинитися на М. Сальвіні. Цей відомий євроскептик з 2018 р. обіймає посаду міністра внутрішніх справ Італії після перемоги партії на виборах у складі правої коаліції. Так званий «Декрет Сальвіні» значно спростив депортацію мігрантів; крім того, італійські порти часто оголошують закритими для суден, що перевозять мігрантів, особливо якщо судно перебуває ближче до порту іншої країни. Крім того, заява про надання притулку не розглядається, якщо особа підозрюється у торгівлі наркотиками [5]. Ще один переконаний євроскептик, П. Савона, є міністром без портфеля з європейських справ у кабінеті Дж. Конте.

Отже, «Lega Nord» («Ліга Півночі») є однією з найуспішніших політичних сил сучасної Італії. За основними ознаками вона відноситься до радикальних євроскептиків, а наявність її у складі урядової коаліції з 2018 р. свідчить про зростання популярності «євроскептичного табору». Відповідно, на виборах до Європарламенту, які відбудуться у 2019 р., можна очікувати ще більш впевнених результатів партії схожої спрямованості.

Список використаних джерел

1. Bielański S., *Koncepcja Padania na przełomie XX i XXI wieku, Przegląd Geopolityczny*, 18, 2016, s. 9-18. 2. Тарнавський О.Р. Проблемні аспекти й перспективи розвитку сучасних типологій євроскептицизму / О. Р. Тарнавський // *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Політологія. Соціологія. Право. – 2017. – № 3-4. – С. 34-39. 3. Барабанов О.Н. *Євроскептицизм в Італії: еволюція політичної програми «Ліги Севера»* / О.Н. Барабанов, М.О. Шибкова // *Вестник МГИМО-Университета*. – 2015. – №. 5 (44). – С. 99-107. 4. Gould A.C., Messina A.M. (eds) / *Europe's Contending Identities: Supranationalism, Ethnoregionalism, Religion and New Nationalism*. Cambridge: Cambridge University Press, 2014, 301 p. 5. *Декрет Сальвіні: Італія упрощає депортацію мігрантів* / BBC News. – Режим доступу: <https://www.bbc.com/russian/features-45634022>.

L. P. Garnyk, I. I. Snihurova

ARCHETYPES OF WISDOM: INTERCULTURAL COMMUNICATION COMPETENCES TRAINING IN MULTICULTURAL STUDENTS GROUPS

Traditionally archetypes are observed as primordial images, characters or patterns of circumstances that recurred thought consistently enough to be considered a universal concept or situation, also this term was adopted and popularized by psychologist Carl Gustav Jung, who has created theory of a «collective unconscious.» According to Jung, different varieties of human experience have somehow been genetically coded and transferred to successive generations. Such primordial image patterns and situations evoke startlingly similar feelings in all participants of communication process, thus why we can meet archetypes (as role models and characters) in fables, proverbs, literature, religious rituals, legends and even games like chess [1, p. 14-15].

Since ancient times to nowadays teaching techniques are based on wisdom consisted in philosophic, strategic-tactic and other kinds of related with this subject books like Indian Panchatantra or scroll of thirty-six Chinese stratagems. These two books, as like as other well-known on Europe and Middle East epic and strategic-tactical books for training young generations of managers, strategists, rulers. Despite significant distance between ancient Hindu and Chinese civilizations, our research devoted to sources and interconnections between archetypes of wisdom (as we have called strategic-tactic notions in metaphoric form) based on anthropological analysis provides for us opportunity to create strategic game aimed on intercultural communication competences training in multicultural students groups by using many languages for example Ukrainian and English. We have used Chinese stratagems to create strategic cards (stratagem cards) and develop additionally set of related with conflict cases for discussion and finding solution. As like as in ancient time, our students whom we teach, have got